

صاحب امتیاز: مؤسسه همشهری
مدیر مسئول: محسن مهدیان
سر دبیر: دانیال معمار
معاون ضمائم: حامد فوقانی
دبیر ویژه نامه: زکیه سعیدی
دبیر اجرایی: مجتبی یار زمان
تحریریه: فرزین شیرزادی، سروش جنابی
سمیرا باباجانیپور، تریا روزبهانی، حسن حسن زاده
شهره کیانوش راد، حمید رضا رسولی و بهاره خسروی

مدیر فنی: حامد یزدانی، مدیر هنری: مهدی سلامی
طراح گرافیک و صفحه آرایی: سعید غفوری
عکس: منا عادل، محمد عباس نژاد، ویرایش عکس: کامبیز نویدی
صفحه خوانی و حرفه‌چینی: همکاران واحد فنی تحریریه

صندوق پستی: ۱۹۳۹۵۵۴۴۶
تلفن: ۲۳۰۲۳۴۶۴
نمبر: ۲۲۰۴۶۰۶۷
چاپ: همشهری
توزیع و اشتراک:
موسسه نشر گستر امروز نوین
پدیرش آگهی: ۸۴۳۲۱۰۰۰

دوچرخه، بچه‌ها، خانواده، پایدار، اقتصاد،
تندرستی، خردنامه، داستان، دانستیها،
سرزمین من، ماه، معمار، ۲۴، شهر نگار،
سر نخ و محله

نشانی: تهران، خیابان ولیعصر ۴، نرسیده به پارک وی،
کوچه شهید فریبتی، شماره ۱۴، روزنامه همشهری

صفحات «روایت تهران» که پیش روی شماست، به انعکاس روایت‌های خواندنی تاریخ تهران قدیم و سرگذشت شخصیت‌ها و نامداران، خیابان‌ها و گذرها، واقعه‌های تأثیرگذار و تاریخ شفاهی طهران تعلق دارد. با عکس‌های یازمانده از خاطرات تهران دیر و قصه‌ها و ماجراهای پس پشت این عکس‌ها، شما هم می‌توانید در انتشار این صفحه که متعلق به خود شما و شهر شماست ما را همراهی کنید. «همشهری» بهترین عکس‌ها و قصه‌هایی را که برای ما ارسال می‌کنید با نام خودتان منتشر و شما «همشهریان همراه» هدیه‌ای تقدیم می‌کند.
نشانی و شماره تماس ما: mahaleh@hamshahri.org، ۴۶۴-۲۲۲۵۵-۲۲۰۲۲۵۵

بهترین قصه‌های تاریخی تهران
جایزه می‌گیرند

کوچه برلین

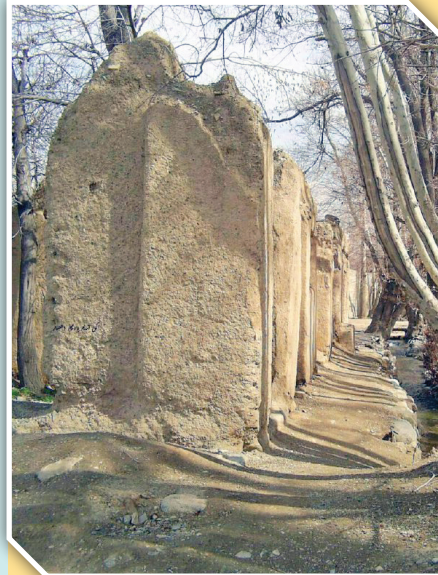
نام فعلی: کوچه برلین
منطقه: ۱۲
نشانی: خیابان فروسی، نرسیده به
جمهوری، پایین تر از سفارت آلمان

کوچه برلین با دیرینگی صدساله‌اش، بخشی جدایی‌ناپذیر از هویت تهران است و در دوره پهلوی اول ایجاد شد. چون دیوار به دیوار سفارت آلمان بود نام آن را در آغاز کوچه برلین و سپس کوچه برلین گذاشتند.

آلمانی‌ها ساختمان سفارت را در سال‌های پایانی پادشاهی ناصرالدین شاه قاجار، زمانی که روابط دیپلماتیک ایران و آلمان شکل رسمی گرفت، خریدند و در زمان رضاشاه به نام دولت آلمان ثبت کردند. در آن سال‌ها دولت رایش سوم آلمان پیوندهای استواری با ایران داشت. به همین دلیل سفارت آلمان جایی برای تبلیغات نازی‌ها شناخته می‌شد و رفت‌وآمد آلمانی‌ها به این کوچه بسیار بود و از دید سیاسی یکی از مراکز مهم پایتخت شناخته می‌شد. از ابتدای شکل‌گیری این کوچه ۲۶۰ متری هیچ سازه مسکونی در آن وجود نداشت و تا چشم کار می‌کرد مغازه‌های عرضه پوشاک گرانبها بود و اغلب ثروتمندان و متمولان به کوچه برلین رفت‌وآمد داشتند.

همچنین یکی از نامدارترین سازه‌های کوچه برلین ساختمان «جنرال مدل» بود که در دهه ۳۰ این ساختمان مرکز مَد کشور به‌شمار می‌رفت و پوشاک مردانه و زنانه می‌فروخت.

کوچه ۱۲ لیوان

یکی از کوچه‌های پرخطر اهالی کن کوچه معروف دوازده لیوان است. این کوچه که امروز در میان باغ‌های شخصی محصور است روزگاری کاروانسرای مشهوری برای استراحت رهگذران و مردم می‌رفت. جالب اینکه به خاطر وجود جوی پر آب کن در جوار این کاروانسرا، آسیابی هم در زمان‌های دور در آنجا مشغول فعالیت بود. این کاروانسرا ۱۲ لیوان داشت و محل استراحت مسافران بود که از روستاهای حریم البرز همچون سولقان، وردیج، کیگا و امامزاده داود (ع) می‌آمدند و شب را در این کاروانسرا می‌گذراندند. در حقیقت این کاروانسرا تنها محل استراحت مسافران محسوب می‌شد. نکته قابل تامل درباره این کوچه این است که برخی اهالی به آن دوازده‌امام می‌گویند که به نظر وجه تسمیه‌ای ندارد. این موضوع به این دلیل است که چون کن محله‌ای مذهبی بوده است برخی معتقدند ۱۲ لیوان این کاروانسرا به نیت دوازده امام ساخته شد. با این حال این کوچه

نام فعلی: دوازده‌امام
منطقه: ۵
نشانی: محله کن، حوالی باغات و
روبه روی کوچه امینی فرد

در حال حاضر به خیابانی به نام دوازده‌امام تبدیل شده است. ساخت‌وساز اطراف این کوچه شکل اولیه آن را برهم زده است. از طرفی، دورتادور کاروانسرای ۱۲ لیوان نیز دیوار کشیده شده است و دیگر برای عموم قابل‌رؤیت نیست.

کوچه زغالی‌ها

نام فعلی: شهید بهمن
محمودی
منطقه: رگ
نشانی: میدان قدس، خیابان
شریعتی

نه دیگر کسی از زغال برای گرم کردن خانه استفاده می‌کند و نه اثری از زغال فروش‌های یکی از معروف‌ترین کوچه‌های شمال تهران باقی مانده است.

در روزگاری که خبری از گاز شهری نبود و بخاری‌های نفتی هم جایی در خانه‌ها نداشت، ساکنان آبادی‌های شمیران برای گرم کردن خانه‌های خود از زغال فروشی‌های این کوچه زغال تهیه می‌کردند. زغال فروش‌ها هم زغال‌های مورد نیاز مردم را از شهرها و روستاهای شمال کشور تهیه کردند. آنها با اسب و الاغ و با مشقت بسیار زغال‌ها را از جاده‌های کوهستانی به تجربش می‌آوردند.

عباس صالحی، یکی از ساکنان قدیمی شمیران از حاج عباس، یکی از زغال فروش‌های معروف کوچه زغالی‌ها، یاد می‌کند و می‌گوید: «در این راسته چند زغال فروشی بود که شمیرانی‌ها تابستان و زمستان از این مغازه‌ها زغال تهیه می‌کردند. بازار زغال فروش‌های کوچه تا دهه ۷۰ و حتی وقتی که خیلی‌ها بخاری نفتی داشتند هم به‌راه بود. اما همین که گاز شهری به شمیران آمد، بساط زغال فروش‌ها هم به تدریج جمع شد.»